

Vårt Luftvärn

Luftvärnets Befälsutbildningsförbunds tidskrift

Nr 3 • Årgång 72 • 2012

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Box 278 03, 115 93 STOCKHOLM
Lidingövägen 28, vaktén K1 anvisar.
Tfn 08-664 71 89

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/lv

Kanslichef

Georg Ekeström
Grindvägen 22 B
761 62 NORRTÄLJE
Tfn bostaden 0176-164 07

Lvbyn kursgård

Ytterskär, 760 40 VÄDDÖ
Tfn 0176-542 19, Fax 0176-545 92
E-post: vaddo@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/vaddo

Intendent

Ann-Katrin Johansson
Mobil 0708-990 632

Vårt Luftvärn

PRV utgivningsbevis nr 1678

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Ansvarig utgivare George Ekeström
Tfn bostaden 0176-164 07

Redaktör

Björn Kagger
E-post: bjorn.kagger@forsvarsutbildarna.se

Medlemskap

Avgift 40 kr per år, ständigt medlemskap 500 kr.
Betalas till plusgiro 598 88-8, alternativt till
bankgiro 966-1497.
Avgift för medlemmar i Stockholms Luftvärns-
förenings Skytteklubb och Roslagens Hemvärns-
förening betalas av respektive förening.

Innehåll nr 3 år 2012

Vission, passion och tradition.....	s 3
Förbundsfunctionärer 2012.....	s 4
ULv höstaktiviteter 2012.....	s 5
ULv rekrytering i Norrtälje.....	s 5
Förbundsstämma 2013.....	s 5
Luftvärnet 70 år	s 6
Missilförsvar i Europa.....	s 8
Lv-förbundets dag i sommarväder	s 10
FUB-medaljörer.....	s 13
Nya vapensystem i vårt närområde	s 14
Skytteklubben på internationell nivå	s 17
Avveckla Kursgården Lvbyn nu?!..	s 18
Studiebesök vid Luftvärnsmuseet..	s 21
Studiebesök på Bromma flygplats	s 22
Försvarsupplysning om Syrien–Gaza.....	s 23

Omslaget:

Luftvärnets 70-årsjubileum hölls på Lv 6.
Se artikel på sid 6.

Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje

MILJÖMÄRKET Trycksak lic nr 341 290

Vision, passion och tradition!

Per-Olov Lisén – förbundsordförande

Nu börjar det hända saker! Det spirar lite här och var i förbundet. Energin har ökat. Förbundets dag på Väddö i våras blev en fascinerande upplevelse för mig!

Det var så härligt att se att visionsarbetet börjar bära frukt. Och på allt större bredd. Det finns plötsligt riktigt gott om idéer.

Ett exempel är ULv, som denna sommar rekryterat genom att vara med på lokala familjejippon och marknader i Älmsta och Norrtälje. Genom att vara med och visa upp delar av verksamheten så väcker det nyfikenhet. Och den nyfikenheten ger såväl energi som medlemmar. Positivt både och! Förbundet har börjat söka samverkan med luftvärnsförbanden, och när frågan kom så visst fanns det saker som vi kanske kan hjälpa till med. Vi har kunniga medlemmar, luftvärnsbataljonerna behöver instruktörer. Kan vi inte göra någonting där? Detta måste penetreras närmare under hösten! Luftvärnsregementet vill genomföra reserv-officersträffar. Kan inte vi sponsra det? Och Hemvärnet, vore det inte en god idé att bibringa dem luftvärnskunnade? Det har visat sig att den här typen av frågor ofta får ett positivt bemötande.

Nya tankar och idéer kring Lvbyns framtid har börjat formas. Och mycket, mycket mer. Det är precis så det ska vara. En vision ska vara en målbild som ger energi! Så att vi kan hjälpas åt och dra åt samma håll: dit visionen pekar. Vi som förbund ska göra vårt för att bidra till ett starkt luftförsvar!

Per-Olov Lisén.

Och vi ska göra det genom att på olika sätt stödja Försvarsmakten och genom att sträcka på ryggen i debatten och bli en aktiv förkämpe för luftvärnet. Regeringen har under våren beslutat om en luftförsvarsutredning. Låt oss – stärkta av vår vision och som luftvärnets marknadsförare – noga följa det arbetet!

Luftvärnet fyller i år 70 år som eget truppslag i arméns fredsorganisation. Detta firades på Luftvärnsregementet en vacker lördag i juni. Jag hade förmånen att få lyssna till Överbefälhavaren, som höll tal till jubilarerna. ÖB talade bland annat om vikten av samverkan; att alla delar är viktiga för att nå ett gemensamt mål. Det kan måhända verka självklart, men det självklara är ofta värt att lyfta fram och tydliggöra. Det är lätt att föra detta systemtänkande vidare till att "luftvärn behövs för ett komplett luftförsvar". ÖB lyfte också fram vikten av sammanhang över tiden. Hur historien påverkar och är en del av nuet och att det behöver vara så. Det var gott under jubiléet att se luftvärnare av olika generationer samlas bakom tradition och passion. Tradition och passion fanns också på

Försvarsutbildarnas stämma, Försvarsutbildarna som i år fyller aktningssäva 100 år. Jubileet firades i juni och avlöpte under stor värdighet. Vi kan notera att Försvarsutbildarna, lika som Luftvärnsförbundet, är inne i ett visionsarbete. Detta debatterades på stämman, stundtals livligt. Det är bra! Visioner är en viktig sak som behöver debatteras och förankras. Stämman samlades efter debatterna till beslut i visionsfrågan.

Bra även detta! Jag hoppas dock att det trängde igenom att beslutet innebär en början, inte ett avslut. Den början som visionsarbetet har inneburit för Luftvärnsförbundet ger mersmak. Det har gjort att vi idag är i en unik situation. Det finns idéer och det finns hyfsat gott om pengar. Det brukar sällan inträffa samtidigt. Låt oss ta väl vara på detta!

Förbundsfunctionärer 2012

Fr.v. Björn Kagger, Christer Molander, Georg Ekeström, Ulf Moen, Michael Reberg, Olle Eriksson.

Efter förbundsstämman i Stockholm den 21 mars har Luftvärnsförbundet nu följande funktionärer invalda:

Förbundsstyrelse:

Per-Olov Lisén (förbundsordförande, nyval),
Christer Molander (vice förbundsordförande, nyval),
Michael Reberg (förbundssekreterare),
Georg Ekeström (förbunds-kassör),
Olle Eriksson, Anders Fransson,
Ulf Hammarlund (nyval),
Johan Jönsson (nyval), Björn Kagger,

Börje Lantz, Lennart Lundberg,
Ulf Moen (nyval).

Adjungerad: Ann-Katrin Johansson (Lvbyn).

Revisorer (omval): Claes-Göran Joëlsson,
Lars-Gunnar Sederlin, Per Nordlund
(ersättare).

Valberedning: Jan Hammarberg (ordförande, nyval), Ulf Hammarlund, Per Jönsson.

Samtliga förbundsfunctionärer nås via kansliet eller med e-post:
fornamn.efternamn@forsvarsutbildarna.se

ULv höstaktiviteter 2012

- 25 augusti: rekryteringsföreläsning i Norrtälje
- 5 september: kvällslektion i Norrtälje.
- 14-16 september: helgövning på Vaddö.
- 3 oktober: kvällslektion i Norrtälje.
- 5-7 oktober: helgövning på Vaddö.
- 7 november: kvällslektion i Norrtälje
- 9-11 november: helgövning i Kungsängen.
- 15 december: terminsavslutning i Norrtälje.

Kvällsövningar och studiebesök m.m. kan tillkomma. Ytterligare information kommer som vanligt månadsvis i kursorder och finns också hos ULv på Internet: www.forsvarsutbildarna.se/ulv

ULv rekrytering i Norrtälje lördag 25 augusti

Ungdomar mellan 15 och 20 år som är intresserade av det militära försvaret inbjuds till information om Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning ULv i Norrtälje lördag 25 augusti. Samling utanför f d vakten till Lv 3 kl 1100. Verksamheten slutar på samma plats ca 1300.

Ytterligare information om ULv och anmälningsblanketter utdelas på föreläsningen och finns hos ULv på Internet. Du kan även kontakta oss via e-post ulv@forsvarsutbildarna.se eller ringa till kurschefen ULv, kn Börje Lantz, på telefon 0176-161 75 / 0703-793 342.

Välkommen!

Meddelande om förbundsstämma 2013

Boka redan nu kvällen torsdagen den 21 mars 2013 för Luftvärnsförbundets ordinarie stämma i Stockholm. Motioner och förslag skall vara förbundskansliet tillhanda senast 15 januari. Slutlig kallelse kommer i vinternumret av "Vårt Luftvärn".

Luftvärnet 70 år

Per-Olov Lisén – förbundsordförande

Den andra juni firades luftvärnets 70-årsjubileum på Luftvärnsregementet i Halmstad. Luftvärnet har varit ett självständigt truppslag inom arméns fredsorganisation sedan 1942. Av de dåvarande sju regementena återstår idag endast ett, Lv 6.

Luftvärnets historia följer dock flygets och är därmed betydligt äldre än så. Behovet av luftvärn uppkom i samband med att flyg började användas i strid under första världskriget. Till att börja med bestod luftvärnsmaterielen av bl.a. för ändamålet ombyggda artilleripjäser. Efter försöksverksamhet och övningar kunde en luftvärnsfunktion byggas upp och efter 1936 års försvarsbeslut inleddes egen svensk tillverkning av luftvärnsmateriel. Luftvärnet tillhörde inledningsvis artilleriet, men 1942 blev luftvärnet alltså eget truppslag.

Vi kan notera att Luftvärnsförbundet förra året firade sitt 85-årsjubileum, och förbundet bidrog under luftvärnets tidiga historia bl.a. genom att engagera och utbilda frivilliga krafter och genom insamling av

pengar. Under ledning av Carl Lovén blev luftvärnet något av en folkrörelse!

Jubileet inleddes med att regementschefen öv Lennart Klevenparr inbjudit till lunch på mässen där även Överbefälhavaren Sverker Göransson deltog och höll tal.

LvBUF ordförande och vice ordförande flankerar ÖB.
(Foto: Göran Hellström)

ÖB håller tal.

Kamratföreningarna med sina tidigare regements-standar.

Jubileumsboken "Luftvärnet vid millennieskiftet" presenterades, och boken delades ut till personer och organisationer som bidragit till bokens tillkomst, däribland Luftvärnsförbundet.

Efter jubileumslunchen genomfördes själva jubileumsceremonin på kaserngården under solig himmel. Det idoga regn som föregått jubileumshelgen hade bokstavligen blåst bort. Regimentets hemmavarande personal ställde upp på kaserngården och de fick sällskap av representanter för kamratföreningarna som dagen till ära förde sina gamla regementsstandar. Regementschefen lämnade av till Överbefälhavaren som inspekterade trupperna och därefter höll tal.

Jubileumsceremonin följdes av livfulla

Salut med artillerikanon m/1864.

förelisningar. En artillerikanon m/1864 grupperades av personal i tidsenliga uniformer och salut avfyrares. Denna kanon sades vara en av de tidigaste som användes mot luftmål genom att montera av hjulen och ställa den mot en hög stubbe. Vidare förvisades bl.a. gruppering av UndE23 och Rb70.

Nytt och gammalt möts.

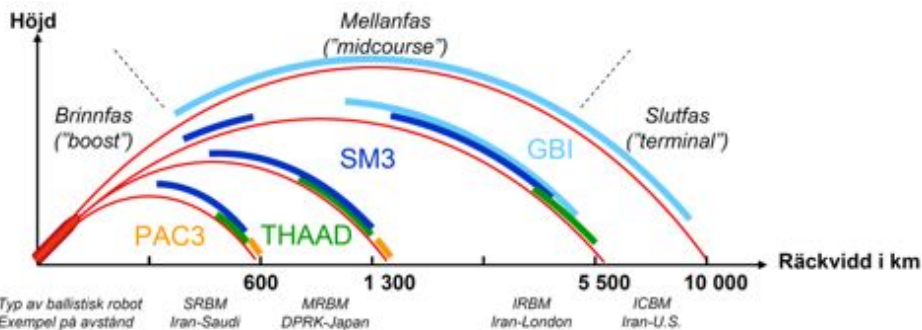
Kaserngrindarna var öppna för allmänheten under eftermiddagen. Något hundratal personer övervarade ceremoni och förelisningar, och de kunde också studera de utställningar av såväl dagens luftvärnsmateriel som historisk luftvärnsmateriel som förelisades under kunnig ledning på kaserngården.

Luftvärnsförbundet representerades av förbundsordföranden och vice förbundsordföranden.

Missilförsvar i Europa

Michael Reberg – förbundssekreterare

Den 9 maj genomförde Lv-förbundet ett intressant studiebesök vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i Kista utanför Stockholm för information om USA/NATO:s nya missilförsvar i Europa, *"the Phased Adapted Approach" (PAA)*.

Olika interceptorer och deras verkansområden mot ballistiska missiler (FOI-R--3226--SE, 2011)

Det dimensionerande hotet för PAA synes vara Iran, vars stora ambitioner och goda förmåga att bygga långräckviddiga ballistiska missiler har överraskat omvärlden. Samtidigt tyder mycket på att där redan finns ett långt gången program för utveckling av egna kärnvapen till dessa bärare.

Ur ett luftvärnstekniskt perspektiv kan konstateras att en ballistisk missil med en räckvidd på 500 km får en bantopp på ca 120 km, en maximal hastighet på ca 2200 m/s och en banvinkel vid återinträde på ca 45 grader. Motsvarande värden för räckvidd 3000 km blir en bantopp på 520 km, max hastighet på 4400 m/s och 35 graders banvinkel. För räckvidd 10000 km blir det bantopp 1000 km, max hastighet 7200 m/s och 20 graders banvinkel. Dessa extrema målparametrar gör att även dagens mest kvalificerade luftvärnssystem, som t ex "Patriot" (PAC-3) eller "THAAD", endast kan verka som "målvaktssystem" mot den allra sista delen av banan för ballistiska

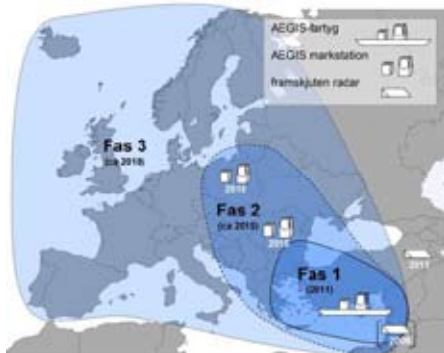
missiler med räckvidder på i storleksordningen 1000 km. För bekämpning av hotmissiler med längre räckvidd och för skydd av större områden krävs nytt luftvärn med s k "interceptor" i kombination med goda sensornätverk och snabba ledningssystem. Interceptorn medför en stridsdel, s k "Kill Vehicle", som endast verkar med rörelseenergi genom att "frontalkrocka" med den ballistiska missilen, båda i mycket höga hastigheter. Detta kräver både sensorer med hög upplösning och stor manövrerbarhet för att ge stridsdelen tillräckligt precision för att kunna träffa missilen.

Missilförsvaret PAA bygger på det fartygsburna Aegis-systemet (aegis = beskydd) med en stegvis vidareutveckling av luftvärnsroboten "Standard Missile" (SM-3) som interceptor. En fördel med fartygsbaserat missilförsvar är att det blir enklare att kraftsamla till de områden som är mest hotade och dra tillbaka förmåga när den inte

längre behövs. En annan fördel är många robotceller, 80 till 120 per fartyg, vilket gör att redan några få båtar kan ge en avsevärd kapacitet. USA hade vid 2010 års utgång 21 missilförsvarsutrustade Aegis-fartyg av totalt 76 med sammanlagt ca 8 000 celler.

Alla robotceller kommer dock inte att kunna användas för missilförsvars-interceptorer, eftersom celler också behövs för luftvärns- och kryssningsrobotar etc. Aegis-systemet gör fartygen allsidiga, vilket medför att de ofta behövs i många andra roller än missilförsvar som t ex att skydda marina insatsstyrkor. Därtill går det åt många fartyg för att kontinuerligt upprätthålla en missilförsvarsförmåga i ett område, då fartygen periodvis är under gång till eller från sitt operationsområde respektive att de måste till hamn för översyn och underhåll. Av dessa anledningar utvecklas också markstationer med Aegis/SM-3, som bl a planeras att grupperas i Rumänien och Polen.

PAA faser och ungefärliga täckningsområden (FOI-R--3226--SE, 2011)

Fas 1 i PAA är intagen sedan 2011 genom gruppering av framskjutna radar i Israel och Aegis-fartyg med SM-3 (1A) i östra Medelhavet. Detta bedöms ge en förmåga att skydda Östra Balkan och Turkiet mot enstaka eller få ballistiska kort- och medeldistansmissiler avskjutna från Iran.

Fas 2 planeras vara klar 2015 med modifierade interceptorer SM-3 (1B) och sensorer på fartyg samt i Rumänien för täckning av ett större område. Balkan och östra Centraleuropa kan då förväntas ha skydd mot några kort- eller medeldistansmissiler från Iran.

Fas 3 med ytterligare modifierade interceptorer SM-3 (2A) och sensorer på fartyg samt i Rumänien och Polen planeras vara färdig 2018 och skall då kunna skydda huvuddelen av Europa mot de flesta typer av ballistiska missiler som skjuts från Iran.

Fas 4 kan slutligen intas ca 2020 med nya SM-3 (2B) även på land i Polen och ska då kunna skydda såväl Nordamerika som Europa mot alla typer av ballistiska missiler, även om de kommer i salvor om 30–40 st.

De senare faserna berör, som synes på kartskissen, även Ryssland, som också ställer sig kritiskt eftersom då även deras egna ballistiska missiler kan bekämpas av PAA. Ur ett svenskt perspektiv kan konstateras att vi också påverkas av de senare faserna, bl a eftersom närmaste vägen för ballistiska missiler från Iran mot många mål i Nordamerika passerar över oss. Det syns tydligt på en jordglob men inte på en tvådimensionell världskarta. Detta i kombination med Rysslands pågående framgruppering av såväl ballistiska missiler som kvalificerat luftvärn (S-400) till sina västligaste delar ger anledning till en lätt modifiering av ett välkänt citat: *"varje land har ett luftvärn – sitt eget eller någon annans"*. Ursprunget är Mao som då talade om arméer, men nu tycks detta även snart gälla för det svenska luftvärdet.

Läs mer om ballistiska missiler och luftvärn mot dessa hos FOI på Internet:
www2.foi.se/rapp/foir3226.pdf och
www2.foi.se/rapp/foir2490.pdf

Lv-förbundets dag i sommarväder

Björn Kagger

Gästerna församlade för att bese inledningen av ULv:s förevisning.

Sommarklädda gäster, behaglig temperatur och blå himmel. Så började Luftvärnsförbundets dag i år, då den gick av stapeln den 27 maj i Lvbyn. Goda förutsättningar då evenemanget nästan helt pågick utomhus. Styrelse, funktionärer och ULv svarade för ett välarrangerat program.

Gästerna ska känna sig mycket välkomna till dessa tillställningar. Men det kändes som de var färre i år än tidigare. Det kan vara två skäl till detta. Det ena är att Lv-förbundet har för få medlemmar i ULv. Föräldrar, anförvanter och vänner till ungdomarna blir då färre. En lyckad rekrytering kan visa sig på Lv-förbundets dag. Det andra skälet är vädret. Fint väder kan vara en god anledning att komma till Lvbyn men också till att hitta på något annat.

Klockan 10 anlände gästerna och dagen inleddes med kaffe och bröd. De flesta satt

förstås utomhus och kunde njuta av vädret och den fina utsikten över vattnet nedanför matsalsbyggnaden. Vice förbundsordförande Christer Molander hälsade välkommen och informerade om dagens program.

ULv startar vid stranden

Den här gången började inte ULv:s förevisning med en kortare skogs promenad som tidigare år. Gästerna kunde rada upp sig nedanför matsalsbyggnaden och bese hur ULv fritog en "gisslan" ur bastubyggnaden. En styrka om fem man tog sig iland från en gummibåt och ryckte fram

Styrkan framrycker mot huset med gisslan.

ansatsvis. En motståndare öppnade eld och ULv-styrkan besvarade elden. Man bröt upp dörren in till gisslan och tog sig med denne under eldgivning ansatsvis tillbaka mot gummibåten och ut på vattnet. Snabbt och snyggt jobbat!

Ansatsvis bakåt.

Ivåg med den fritagne i gummibåten.

Skogspromenad

Men sedan blev det en kort vandring upp i skogen bakom Lvbyn. Där visades förläggning i ett par varianter.

Börje Lantz, kurschef och utbildningsledare för ULv, berättade:

– Det gäller att hålla god ordning på sin utrustning, inte minst då man bor i tält. Det får ungdomarna lära sig, bädda sin säng, borsta kängor, hålla kläderna rena m.m. Så säger dom hemma att dom inte vet hur man gör, så ljuger dom.

Börje Lantz framför förläggningstältet.

Ett maskerat förläggningstält med all utrustning visades för besökarna, som var välkomna att titta in. Man hade också riggat upp handfat på en tvättplats för att visa hur den personliga hygien ska skötas. Intill fanns ett ”knäppetält”, som visade den enklare förläggningen för ett par personer.

Knäppetältet är intressant, tyckte denne unge fotograf.

Vid ULv:s egen byggnad förevisades materiel som ungdomarna använder i sin utbildning. Här fick gästerna prova på den personliga utrustningen, stridsväst, hjälm och vapen. Det gav upphov till både förnöjelse och munterhet.

Materiel förevisades vid ULV:s byggnad.

Prova på militär utrustning var kull!

LvBUF- och försvarsinformation, Michael Reberg talar.

I lektionsbyggnaden samlades så gästerna för information av Michael Reberg, förbundssekreterare, om Lv-förbundet samt försvarsupplysning i allmänhet.

Skytteklubben bjöd på luftgevärsskytte.

Lunch och lekar

Så blev det dags för en som vanligt välsmakande lunch. Även nu gick det utmärkt att ta sin lunchbricka och slå sig ner i någon av sittgrupperna utomhus i solen.

Kast med ringar, en klassiker. L-G Sederlin är domare.

Dags för lite rundvandring i Lvbyn och familjeaktiviteter! Tipspromenad, pilkastning, luftgevärsskytte och skytte med slangbella för att ta några exempel på vad som lockade fram leklynnat hos gästerna under denna behagliga eftermiddag. Var och en kunde föra protokoll över sina framgångar och eventuellt erövra priser vid dagens slut. Man fick nu också möjlighet att bese Lvbyns område lite noggrannare och dess olika byggnader.

Slangbella var en ny gren för Lv-dagen.

Pilkastning.

Tipspromenader har alltid kluriga frågor.

ULv kursavslutning

Mot slutet av evenemanget var det dags för den traditionella kursavslutningen för ULv. Gästerna samlades nedanför matsalsbyggnaden i slutningen mot stranden där ungdomarna ställde upp på led med den vackra havsviken som bakgrund. Christer Molander delade ut priser till förtjänstfulla samt årstecken. Även utbildningsledningen ställde upp framför ungdomarna och avtackades för fin insats.

Christer Molander överlämnar utmärkelser.

Lv-förbundets dag avslutades med kaffe och saft med tillbehör, uppdukad utomhus vid matsalsbyggnaden. Här delades nu också priser från familjeaktiviteterna ut innan det var dags för att runda av och bege sig hemåt. En fin dag med trevlig gemenskap i vacker roslagsmiljö, där Lvbyn visat upp sin bästa sida, var till ända.

Medaljörer vid FUB:s 100-årsjubileum

Försvarsutbildarnas 100-årsjubileum firades på Grand Hotel i Stockholm den 10 juni. Av våra förbundsfunctionärer tilldelades då Börje Lantz och Per Nordlund Försvarsutbildarnas guldmedalj och Ulf Hammarlund dess silvermedalj.

Vi gratulerar!

Nya vapensystem i vårt närområde

Överstelöjtnant Jan Forsberg, Försvarshögskolan

Ryska robotsystemet Iskander-E.

I Östersjöns sydöstra hörn finns ett litet område som fortfarande tillhör Ryssland. Området ligger endast på 300 km avstånd från Blekinge i Sverige. Ryssland har behållit Kaliningrad med omkringliggande område sedan Sovjetunionen upplöstes. I denna ryska exklav, lika stort som Skåne och Halland tillsammans, finns 940 000 innevånare.

Läget vid Östersjöns kust utan landförbindelse med det övriga Ryssland gör den speciell inte bara ur den civila aspekten utan också ur säkerhetspolitisk och militär aspekt. Området fick status som en särskild ekonomisk zon 1996 men är i övrigt jämförbart med övriga oblast (regioner) i Ryssland. Under många år rådde inreseförbud för utlänningar och den största militärbasen var då och är fortfarande Baltisk vid Kaliningrads gräns mot Östersjön.

Kaliningrad hette tidigare Königsberg – en gammal tysk hansastad. Sedan Sovjetunionens upplösning har områdets betydelse ökat rent militärt.

Detta är numera den enda ryska östersjöhamn med direkt kontakt med Östersjön. Vid St. Petersburg, där övriga Östersjöflottan är baserad, har man ett instängt läge och kan inte direkt verka i östersjöområdet med sjö- och flygstyrkningar utan att först passera ut från Finska viken.

Robotsystem S-400.

Nya luftförsvarssystem införs

S-400 "Triumf" är det nya luftförsvarssystem som införs sedan februari 2012 i Kaliningrads militärområde. Systemet uppges vara operativt i Kaliningrad-området sedan april 2012. Tidigare har Ryssland byggt ut luftförsvaret kring Moskva med dessa system. Totalt har fyra regementen försetts med S-400 och ett femte regemente ska utrustas innan årets slut. Systemet består av spaningsradar, ledningsdelar samt luftvärnsrobotar som bekämpningsdel. S-400-systemet finns som mobilt system där alla delar kan transporteras med hjulfordon men kan även grupperas i silos eller fortifikatoriska skydd som betongbunkrar.

Tre versioner

Robotarnas räckvidd är 400 km, vilket är det dubbla jämfört med det amerikanska MIM-104 Patriot-systemets räckvidd. Med denna räckvidd kan flygplan påverkas i sydöstra Sverige genom den framskjutna grupperingen i Kaliningrad. S-400 är framtagen för att kunna bekämpa olika typer av mål. Därför finns tre olika robotar. Systemets styrka anses inte bara vara dess räckvidd utan även förmågan att bekämpa interkontinentala robotar. Därför infördes systemet först i Moskvas förorter Dmitrov och Elektrostal för att skydda Moskva mot kärnvapenangrepp från interkontinentala robotar. Utöver interkontinentala robotar kan systemet också bekämpa kryssnings-

robotar, drönare såväl som ordinarie stridsflygplan på höjder upp till 30000 meter. Den ryska politiska ledningen har sedan länge gått ut med att S-400 inte kommer att exporteras utan ska enbart produceras för ryska nationella behov.

S-500 täcker delar av Sverige

Samtidigt som S-400 luftförsvarssystemet produceras för fullt av företaget Almaz-Antey har två nya fabriker byggts för att serieproducera S-400 och sedan också efterföljaren S-500. Utvecklingsingenjörerna håller på med att utveckla det nya luftförsvarssystemet S-500, som ska introduceras redan 2013 enligt den ryske flygvapenchefen Viktor Bondarew. Detta är två år innan den planerade introduktionen. Detta system kommer att ha en räckvidd på 600 km. Alla inser vad detta kan innebära för Sveriges "luftförsvar" om S-500-systemet kommer att framgrupperas i Kaliningrad-området. Systemet får en täckning som inbegriper delar av Mälardalen och ned till Göteborgsområdet.

Inom ramen för luftförsvaret av Ryssland har det ryska systemet för förvarning en ny radarstation av typ Voronezh-DM. En anläggning har byggts i Kaliningradområdet. Detta är en radarstation, som ska ge förvarning för ett anfall mot Ryssland av strategiska interkontinentala robotar eller ballistiska robotar. Total finns i Ryssland fyra radarstationer av denna typ. Räckvidden för systemet är 4000 km.

Nytt markrobotssystem "Iskander"

Det nya systemet "Iskander" finns i olika versioner med olika räckvidder och sensorer. Iskander togs fram under 1990-talet för att ersätta SCUD-robotarna, som börjar bli föråldrade. Sedan 2005 är robotsystemet i produktion och minst fem robotbrigader är utrustade och operativa

Robotsystem Iskander.

med systemet. Iskander finns i en version som kallas Iskander-E (Export) och är ett mobilt robotsystem med en räckvidd på 280 km. Den andra versionen är Iskander-M, som har en räckvidd av minst 400 km; vissa källor anger 500 km (INF-avtalets gräns är 500 km). En av de främsta fördelarna med Iskander-robotarna är deras precision: med en träffsäkerhet på ca 5 m när (Iskander-M), kan man bekämpa punktmål. Själva roboten Iskander-E väger 3,8 ton och har en stridsdel som kan variera mellan splittersprängstridsdel, clusterbomber, FAE (Fuel Air Explosives), penetrerande stridsdel och EMP-stridsdel (Elektro Magnetisk Puls). Roboten är tröghetsnavigerad med en optisk målsökare. Tiden för systemet att gruppera och avfyra robot är från marsch till avfyrad robot 16 minuter, vilket är väldigt snabbt.

Målen kan inte bara detekteras av spaningsflyg och satelliter utan även av eldledare från artilleriet eller från UAV. Robotarna kan även omprogrammeras sedan de har avfyrats och kan därmed ha viss förmåga att bekämpa rörliga mål.

Iskander-robotarna går aldrig ur atmosfären som de tidigare SCUD-robotarna utan har en max höjd av 50 km och en hastighet av Mach 6-7. I Iskander-M-systemet väger själva roboten 4600 kg och tar en strids-

delslast om ca 700-800 kg. Roboten kan förprogrammeras för att undvika bekämpning av luftförsvarssystem genom en rad undanmanövreringsbanor i slutfasen.

Iskander redan combat-proven

Under Georgien-kriget 2008 använde de ryska stridskrafterna Iskander-systemen under hela kriget. Bland annat genomfördes ett precisionsanfall mot en georgisk stridsvagnsarsenal i Stalins födelsestad Gori. Vid detta robotanfall slogs 28 stridsvagnar ut och även oljeledningen Baku-Suspa Oil Pipeline slogs ut av Iskander-robotar. Under kriget dödades en holländsk journalist i Gori i en Iskander-attack där clusterstridsdelar användes. Ett enda 5 mm splitter hade dödat journalisten.

Närbild av Iskander-systemets robot.

I november 2011 deklarerade den dåvarande presidenten Medvedev att Iskandersystemet kan komma att grupperas i Kaliningrad-området som ett svar på de amerikanska planerna på en robotförsvarssköld längs den östra gränsen från Polen till Rumänien.

Redan nu finns en markrobotbrigad i Luga utanför St. Petersburg. Ett stort intresse har visats från flera nationer att köpa Iskander men hittills har inget system exporterats.

Skytteklubben på internationell nivå

Ulf Moen – ordförande, Stockholms Luftvärnsförenings skytteklubb.

IPSC gevärsskytte

Skytteklubbens verksamhet har fått ett rejält uppsving de senaste åren. Ett stort antal nya medlemmar har tillkommit, de flesta inom IPSC-verksamheten.

Den stora mängden nya skyttar ställer krav på skytteklubbens organisation. Vi har tillfälligt infört medlemsstopp för nya IPSC-skyttar för att jobba med att organisera oss bättre. Bland annat har vi några medlemmar som utbildar sig till skjutinstruktörer.

Under våren har, förutom de vanliga träningstillfällena, även en övningskjutning med ULv och en fältskyttekurs på Vaddö genomförts. Vaddö-helgen lockade 29 deltagare och blev väldigt lyckad. Detaljerna runt helgen drog ut på tiden så vi fick tyvärr inte plats i Lvbyn. I stället bodde vi inne på området på befälshotellet. Vi sköt på tre olika banor både på lördagen och söndagen.

IPSC-diciplinerna i Sverige har utökats och numer ingår både gevär och hagelskytte. Klubben har införskaffat nya klubbvapen och verksamheten pågår för fullt. Vår klubb har landets mest erfarna IPSC-hagelskyttar och har i många år tränat och tävlat i IPSC hagel. Klubbens medlemmar har bl.a. deltagit i IPSC hagel EM 2003, 2006 och 2009.

Även tävlingsverksamheten har fått ett uppsving och klubben kommer under året

att vara representerad på SM, NM, EM och VM. IPSC-EM i gevär hålls i år i Bulgarien under slutet av sommaren. IPSC-VM i hagel hålls i Ungern i september och där tävlar fem av åtta svenska deltagare för Stockholms LVF:s Skytteklubb.

Flera IPSC-skyttar har även utbildats till RO (skjutledare) och vi försöker planera in att hålla några tävlingar själva. Att få till en lite större tävling med ett antal stationer är inte så lätt, trycket på Hacksjöbanan är hårt och de flesta helger är sedan länge bokade. Skytteklubben är väldigt aktiv på Hacksjöbanan och är i särklass den klubb som avlossar flest skott. Under året har även flera av skytteklubbens medlemmar tagit plats i HSO:s styrelse och hanterar där de tunga posterna byggnader, bana och miljö.

Även om de flesta nya medlemmarna och det mesta tävlandet sker inom IPSC så är det full fart även på det nationella skyttet. Vi har som vanligt träningar inomhus på våren och hösten och före sommaren hölls ett KM i precision. Från september kommer vi åter att skjuta i den nyrenoverade Farstahallen. För de som har egna vapen kommer det under hösten att finnas möjlighet att skjuta på Stockholms Spårvägars Skyttesällskaps bana i Fridhemsplans tunnelbana. Under hösten planerar vi även att hålla en pistolskyttekortskurs.

På årsmötet i februari 2012 blev jag ordförande för Stockholms Luftvärnsförenings skytteklubb och efterträdde Christer Molander som blev vice förbundsordförande för Luftvärnsförbundet.

IPSC: International Practical Shooting Confederation, i Sverige tidigare kallat dynamiskt skytte. Titta gärna in på www.skytteklubben.se för aktuell information.

Avveckla Kursgården Lvbyn nu?!

Georg Ekeström – förbundskassör

Lvbyn och övriga FBU-kursgårdar kom till under invasionsförsvarets och det kalla krigets period. Det utbildningsbehov som Försvarsmakten behövde hjälp med från frivilligorganisationerna på denna tid finns inte längre kvar. Det har upphört!

Försvarsutbildarnas och Försvarsmaktens behov

Försvarsutbildarna (FBU) har inget behov av kursgården Lvbyn. Det begränsade antal sommarkurser som genomförs numera är av så liten omfattning att de inte täcker behovet av beläggningen på en av Försvarsutbildarnas större kursgårdar. Allt tal om ökad kursverksamhet hitom eller bortom dagens horisont syns vara önsketänkande utan verklighetsförankring. Försvarsmakten har, har alltid och kommer alltid att tilldelas begränsade resurser för anskaffning av de förmågor som finns på dess önskelista. På önskelistan finns bland annat i dag 60-80 stycken Super JAS (E/F-versionen), som ska tillgodose Försvarsmaktens luftoperativa behov till 2040 genom att utgöra

flygplattformen i det svenska luftförsvaret. Om anskaffningen av Super JAS genomförs inom nuvarande budgetramar så kommer det när omkring 60 miljarder inklusive fördyringar betalats för ett 40-tal flygplan inte att finnas resurser över till mer än de högst prioriterade grundstridsklossarna i Armén och Marinen.

Det finns hos Försvarsmakten kvar ett reducerat behov av frivillig försvarsverksamhet som främjar totalförsvaret och som omfattar *försvarsupplysning*, *rekrytering* och *utbildning* för uppgifter inom totalförsvaret. Frivilligorganisationerna kan också förväntas få en allt större betydelse för Försvarsmaktens folkförankring, i framtiden, när den förankring som

värnplikssystemet tidigare gav, efterhand tynar bort.

Försvarsutbildarna och Försvarsmakten har inte längre något behov av Kursgården Lvbyn som de inte lätt kan tillgodose från annat håll.

Luftvärnsförbundets behov

Ungdomsavdelningen

Förbundets ungdomsavdelning bedriver huvuddelen av sin övningsverksamhet i Lvbyn och på Väddö skjutfält. Ungdomarnas förråd med gemensam materiel finns i Lvbyn och de hämtar ut merparten av personlig utrustning och materiel från SFD på Väddö skjutfält. Avvecklas Lvbyn som kursgård så kommer ungdomarnas utbildning även i fortsättningen att kunna äga rum på Väddö och deras behov av förråd och utbildningslokaler kommer att kunna tillgodoses i samverkan med Väddö skjutfält. Ungdomarnas våravslutning äger traditionellt rum i Lvbyn med försvarsupplysning, uppvisning av ungdomarna, tipspromenad, lunch och fika. Avslutningen kommer att påverkas och den får i en framtid utan tillgång till Lvbyn utformas efter de ändrade förutsättningarna. Rekryteringen har under de senaste åren inte gett den påfyllning av nya entusiastiska elever som det varje år finns behov av. Nya grepp i rekryteringen provas men inget av dem är beroende av Lvbyn.

Försvarsupplysning

Merparten av förbundets försvarsupplysningar äger redan rum i Stockholm eller dess närhet och påverkas inte av tillgången till en egen kursgård.

Rekrytering till Förbundet, Skytteklubben och Försvarsmakten

Luftvärnsförbundets rekrytering av nya medlemmar har kraftigt minskat sedan värnplikssystemet lades i malpåse. Tidigare rekryterades merparten av de nya

medlemmarna ur värnpliktsomgångarna. I dag sker en mindre rekrytering av nya medlemmar vid de återkommande försvarsupplysningarna. 817 personer var den sista juli 2012 registrerade som medlemmar i förbundet. En fortsatt minskning av antalet medlemmar i förbundet kan förväntas intill dess att Luftvärnsförbundets nya VISIONEN ändrat på förutsättningarna för rekrytering och medlemskap.

Skytteklubben har en god tillströmning av nya medlemmar och för en attraktiv och omfattande skytteverksamhet.

Försvarsmaktens rekrytering av officerare, soldater och sjömän kan sammanfattas med betyget icke godkänd. Förbundets ungdomsverksamhet frambringade på den tid då det fanns luftvärn i Norrtälje i snitt fem befäl per år till Försvarsmakten. Efter Lv 3:s nedläggning år 2000 har ett färre antal av eleverna, dock minst 27, gått vidare till Försvarsmakten.

Luftvärnsförbundets resurser

Förbundsledning

Det finns inte kompetens i förbundets ledning för att driva en så omfattande ekonomisk verksamhet som en kursgård. Det har länge funnits behov av att till styrelsen rekrytera ledamöter med denna kompetens. Valberedningen har under flera års tid inte lyckats hitta sådana villiga medarbetare.

Ekonomin

Ekonomiskt så har Kursgården Lvbyn gått med förlust under överskådlig tid. Förlusterna är i storleksordningen 300 000 kr per år på en omsättning på cirka 1 700 000 kr. Förfrågningarna om att boka kursgården för arrangemang och utbildning överstiger ofta Lvbyns kapacitet. Många bokningar omfattar fler enkelrum än vad som finns på kursgården eller planeras till perioder med mycket stor efterfrågan.

Visionen och Lvbyn

I Luftvärnsförbundets vision finns inte Kursgården Lvbyn med. Det kan tolkas som så att Lvbyns vara eller inte vara inte har ett avgörande inflytande på vad Luftvärnsförbundet skall kraftsamla på inför framtiden.

”Vaktavlösning” (generationsskifte)

De som har varit mest engagerade i Lvbyns drift under de senaste tio åren närmar sig ”bäst före datum”. Om Lvbyn som kursgård ska avvecklas så bör det ske inom de närmaste åren.

Fortsatt drift av kursgård

Förbundet kan välja att fortsätta med att driva kursgård. Det innebär i så fall att våra kunders aktiviteter i Lvbyn subventioneras av Luftvärnsförbundet. Det är inte över tiden hållbart.

Det finns inte kompetens i förbundets ledning som kan förvandla kursgården till en ekonomisk sund verksamhet. Luftvärnsförbundet arrenderar kursgårdsmarken av Fortifikationsverket vilket begränsar expansionsmöjligheterna. Ekonomiska förutsättningar finns inte för att köpa kvalificerad kompetens.

En minskning av kursgårdens öppethållningstider till perioden 15 maj – 15 september kan minska kostnaderna utan att väsentligt påverka inkomsterna. En sådan förändring syftar till att effektivisera verksamheten men inte till att lösa problemen med att driva kursgård.

Studiebesök vid Luftvärnsmuseet och f.d. Lv 3

lördagen den 29 september i Norrtälje

Luftvärnsförbundet arrangerar studiebesök vid Luftvärnsmuseet och f.d. Lv 3 i Norrtälje lördagen den 29 september enligt nedanstående preliminära program.

Program

- 0910–1008 SL-buss 676 från Tekniska högskolan i Stockholm till busshållplats "Campus Roslagen" vid Norrtäljes södra infart.
- 1008–1025 Promenad från hållplats "Campus Roslagen" till museet (ca 5 min).
- 1025–1050 Samling och kaffe med smörgås på Luftvärnsmuseet.
- 1050–1315 Guidad visning av museet med rundvandring i grupper.
- 1315–1330 Promenad från museet till mässen "OffenCiven" (ca 500 m).
- 1330–1440 Lunch på "OffenCiven". (SOS och ärtsoppa, lättöl, mineralvatten, kaffe).
- 1440–1600 Guidad rundtur på f.d. Lv 3 område och i Norrtälje.
- 1603–1709 SL-buss 676 från Norrtälje till Stockholm.

Välkommen med din anmälan till Luftvärnsförbundets kansli via e-post lv@forsvarsutbildarna.se senast **torsdagen den 27 september**. Ange om du önskar lunch. Anmälan via telefon undanbeds. Resor till och från Norrtälje genom egen försorg. Luftvärnsmuseet ligger vid August Strindbergs gata 2.

Välkommen!

Studiebesök på Bromma flygplats

Björn Kagger

Gamla flygledartornet på Bromma flygplats.

Lördagen den 28 april gjorde Luftvärnsförbundet ett studiebesök vid Bromma flygplats. Ett tjugotal medlemmar slöt upp. Det var fint väder turligt nog, då besöket till stor del bestod av rundvandring utomhus.

Bromma flygplats invigdes 1936 och var då först i Europa med asfalterade banor. I dag erbjuder flygplatsen Stockholm en närbelägen och bekväm kommunikationspunkt med omvärlden. Områdena runt flygplatsen har genom åren alltmer exploaterats, bl.a. med bostäder, och argumentation för och emot dess vara eller icke vara har pågått under decennier. Marken tillhör Stockholms stad som dock 2008 beslutade att staten, genom Luftfartsverket, har rätt att disponera marken för flygplatsändamål till och med 2038.

Ökande trafik

Sedan passagerarflygets avreglering i början av 1990-talet har antalet passagerare ökat i

snabb takt. 2010 hade Bromma flygplats 2 039 688 passagerare. Efter Sveriges inträde i EU öppnade Luftfartsverket åter Bromma flygplats för utrikestrafik. Malmö Aviation började med flygningar till London och inrikes till Malmö och Göteborg. Sedan slutet av 1990-talet har flera flygbolag kommit att etablera sig på Bromma flygplats, som idag är Sveriges fjärde största.

På grund av höjda landningsavgifter har däremot andelen skol- och allmänflyg minskat påtagligt. Kustbevakningens flygplan för havsövervakning och det militära flyget har lämnat Bromma flygplats. Flygvapnets s.k. regeringsflygplan använder dock oftast flygplatsen som sin bas.

Med hela gruppen i tornet blev det trångt.

Gamla tornet

Efter en inledande genomgång fick Lv-förbundets besökare möjlighet att bese det gamla flygledartornet. Tjugo personer klättrade upp för en spiraltrappa och fyllde snabbt det begränsade utrymmet i tornet. All utrustning står här kvar sedan tornet var i drift och man fick en god inblick i vilket kvalificerat arbete det är att leda flygtrafik, start och landning. Ett nytt flygledartorn har sedan ett antal år byggts och tagits i bruk på höjden bakom det gamla.

Höjd säkerhet

Vid promenad utomhus beskrevs hur säkerheten höjts i och med att hela området inom staketet nu är skyddsområde. Så kan t.ex. även personer som hanterar affärs- och allmänflyg inte gå ut och in på området hur som helst. Även Lv-förbundets besökare

fick följa säkerhetskraven genom att de inledningsvis checkades av och försågs med besöksbrickor.

Lv-förbundets grupp besökte också en terminal för affärsflyg, där standarden på byggnation och inredning föreföll väsentligt högre.

Guidad rundvandring. Terminalen i bakgrunden.

Flera ombyggnationer har gjorts, främst under 2000-talet. Ankomsthallen har delats så att man kan separera resenärer inom och utom Schengenområdet. Avgångshallen har fått anseilig utrustning för kontroll av passagerare och bagage.

Dagen avslutades i god gemenskap Lv-förbundets medlemmar emellan med en god lunchbox och dryck. Detta och besöket som sådant arrangerades av Jan Hammarberg.

Försvarsupplysning om Syrien och Gaza

torsdagen den 15 november

Luftvärnsförbundet arrangerar en försvarsupplysning, som planeras till den 15 november. Plats och klockslag är dock inte fastställda ännu.

Björn Brenner, doktorand vid Försvarshögskolan, berättar om sina upplevelser under fältstudier i Syrien och på Gazaremsan. Under flera års tid har han följt Hamasrörelsen, först i Syrien där rörelsens högkvarter varit beläget och sedan på Gazaremsan där Hamas numera innehar regeringsmakten.

Närmare information om tid och plats, anmälningstid m.m. kommer i nästa elektroniska nummer av Vårt Luftvärn.

Vårt Luftvärn elektroniskt

Luftvärnsförbundet har beslutat att på försök utöka utgivningen av "Vårt Luftvärn" med två binummer per år, som utsänds elektroniskt under kvartal 2 respektive 4. De omfattar främst inbjudan till våra aktiviteter. Binumren har en lägre ambitionsnivå än huvudnumren, som utges i kvartal 1 och 3. Redaktör för huvudnumren är Björn Kagger och för binumren Michael Reberg.

För att få dig tillsänt de elektroniska numren måste du anmäla din e-postadress till förbundskansliet via: lv@forsvarsutbildarna.se

Aktiviteter hösten 2012

Luftvärnsförbundet

ULv rekrytering i Norrtälje

I Norrtälje, utanför vakten f.d. Lv 3

Lördag 25 augusti kl 1100

Mer info på sidan 5

Studiebesök

På Luftvärnsmuseet

Lördag 29 september kl 1025

Mer info på sidan 21

Försvarsupplysning, Syrien, Gaza

Torsdag 15 november. Plats meddelas senare. Mer info på sidan 23

Lv 3

Museidag

På Luftvärnsmuseum

Lördag 8 september

Gåsmiddag

På OffenCiven

Lördag 10 november

Julsoaruff

På OffenCiven

Fredag 14 december

Mer info på www.lv3.se

*Ja, ditt deltagande behövs!
Kom och trivs på våra aktiviteter.
Hjärtligt välkomna!*

Senaste nytt, se våra hemsidor!